

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis cu post în lastrulu monarhiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In străinatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numerî singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,
se platescu pe serie sên linia, cu litere meruante garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.
Prënuneratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adredate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 62.

Sibiu, 4/16 Augustu 1879.

Anulu II.

2) OBSERVATIUNI CRITICE

G. Baritîn

asupra stărei sociale si economice a romanilor din Transilvani'a.

Partea antaiu.

Trecutul.

III.

Dupa cucerirea si colonizarea Daciei prin Români, pe acestia ii aflam ocupati cu edificarea de cetati, cu facerea de drumuri, cu exploatarea minelor de metale si a salinelor, cu organizarea provinciei si totuodata în processulu de asimilare si absorbere a elementulu dacicu. Abia începuse a se cristalisa poporatiunea Daciei, pe la începutulu primilor secolu ai erei crestine, si deodata începu a se rostogoli torentele si valurile emigratiunei gintelor barbare preste Europ'a întrega, pornindu din nordulu ei si din Asi'a. Drumulu lor neregulat, de ôrece nu aveau nici o ținta de câtu aceea a devastărei, ii abate mai anteu spre tiermurile Dunărei. Aicea dau preste poporul dacoromanu, cu care se lupta pe mörte si pe viétia. Potețea de resistentia inse a Daco-Romanilor este fôrte mare, fiindu că ei trebuie se se lupte atâtu pentru esistentia loru periclitata, câtu si pentru apararea patriei. Crescându inse în decursulu timpulu torentulu emigratiloru totu mai mare si atacurile din partea loru făcându-se totu mai dese, Daco-Romanii începura a parasi siesurile si campiele Dunărei si se retrăgu spre muntii Daciei superioare, aflandu acolo refugiu si favorulu naturei intru apararea loru. Astfelu ne potemu esplică cum Hunii se potura asiediă si ocupă teritoriulu ce astadi pörta numele de Ungari'a.

Terminandu-se periodulu invasiuniloru de barbari, ajungemu la periodulu în care începe cristalisarea si formarea de state, dupa caderea imperiulu romanu.

Daco-Romanii din Dacia superioara, ne mai potendu resistă fortiei brutale, se retrăgu totu mai multu spre munti, pâna ce în fine ii vedemu ca diendu subt jugulu de sclavia alu feudalismulu veneticu. De aci înainte sörtea Romanulu este decadintia, umilire si martiriu seculariu. Inaintandu mai departe, ne pomenimu pe la finea secolulu alu XII si începutulu secolulu alu XIII că regii Ungariei chiama si permitu, cu scopu de a cultivă pământurile ce jacu nelucrate, câteva mii de emigranti din Flandri'a a se asiediă în Transilvani'a si a formă colonii pe pământurile ce au fostu ale Romaniloru. Acesti emigranti, alu caroru numeru cresc totu mai mare, asemenea unui roiu de albine ce se asiediă, urmandu chiamărei reginei loru, pe unu campu înflorit, sunt Sasii nostrii de astadi. Istoria patriei ii numesce ôspeti hospites. Ce înriurintia au avutu acesti ôspeti asupra desvoltărei nôstre nationale dela venirea loru în Transilvani'a si pâna în presentu, vomu vedé mai la vale.

IV.

Indata dupa asiediarea emigrantiloru din Flandri'a pe pământulu Transilvaniei, li se garantădia prin privilegie, date de regii Ungariei, autonomi'a cea mai completa, astfelu în câtu ei, prin privilegie, prin constituțiunea municipale ce si-o întocmescu dupa acelea ale cetatiloru sorori din Germani'a, prin independenti'a cultulu si a administratiunei bisericiei loru, formă unu statu în statu, pe candu Romanulu este declarat prin lege de sclavu imobile glebae adscriptus, — astfelu în câtu elu nu mai pôte dispune nici chiaru de viétia sa.

Favorisati astfelu prin legile statulu si prin privilegiele loru, acesti ôspeti flandresi încep activitatea loru sub auspiciile cele mai strălucite. Dupa ce s'au concentratu în comune, încep mai antaiu a taiă padurile seculare, pentru a-si mari si a-si castigă o suprafiatulu câtu se pôte mai întinsa, pentru economi'a pământulu. Securile si brațeloru înaintădia iute, taiandu padurile si brăzand pământulu dela unu capu alu Transilvaniei pâna la celalaltu. Pământurile ce le prisosescu le împartu

si le dăruiescu confratiloru, cari audindu câtu de bine stău trebile în Transilvani'a pentru fratii loru de acolo, emigrădia necontentitu spre acestu „pământu alu promissiunei“, unde aveau se curga miere si se cadia mánna din ceru, pentru ei si pentru toti ai loru.*)

Cu timpulu vedemu că ei, că unu poporu inteligente ce sunt, nu se multimescu numai cu stărea de simpli economi de pământu, ci isi formă centruri si terguri pentru produsele industriei si ale manufacturei, alu caroru secretu l'au adusu cu sine din patri'a ce o-au abandonatu. Aceste centruri si terguri crescându, ajungu a se înaltă la rangulu de cetati, pe cari le vedemu înca si astadi înflorindu în patri'a nostra comuna. În sinulu acestoru cetati se desvôlta o classa puternica, aceea a cetăteniloru, cari în cursulu timpuriloru înflorescu si se înavutiescu atâtu de multu, în câtu este în stărea a edifică cetădrule, a-si fortifică cetătea prin muri si bastile puternice, a-si înfiintă școle poporale si gimnasiale si alte institute de cultura si de civilizare. Din class'a acésta apoi se nasce o birocrazia si o aristocratia, a carei influentia si potere remane neatacata din generatiune în generatiune, garantata fiindu prin successiune în familia si prin nepotismu. Cu unu cuventu, elementulu germanu ajunge la o potere si prestigiu câtu se pôte mai mare si mai respectabile. Esistentia lui este garantata prin bul'a de auru a lui Andrea alu II, regele Ungariei, éra dupa caderea sub scēptrulu austriacu, prin privilegiele cele mai favorabile.

Se ne întorcemu acum la Romani si se vedemu ce au facutu ei în timpulu acela, pe candu emigrantii flandresi grabescu cu pasi iuti spre consolidarea si înflorirea loru.

Ei dupa ce au fostu strimtorati, că sobolulu din fabula, parasescu locuintele loru vechi si se retrăgu totu mai afundu în munti, unde pörta o viétia câtu se pôte mai primitiva; traindu din venatu si pastoritu, nomadisandu dintr'unu codru în altulu, dintr'o vale în alt'a. Parasindu-si locuintele loru cele vechi, încep a uită preste totu de trecutul loru si de positiunea ce o-au ocupatu odata. Crestinandu-se Romanulu, isi plange trist'a sa sörte lui Dumnedieu si santei fecioare, chiamandu-i în ajutoriu. Din tóta civilizatiunea la care ajunsese, nu-i mai remane de câtu resuvenirea unoru timpi mai fericiti, pe care i-o rechiamă în memoria ruinele Sarmisgethusei, ale Apulului, ale Aquae vivei, si ale Utidavei. Femei'a romana cade la trépt'a cea mai de josu, făcându-se sclav'a sociulu ei. Ânim'a ei se consumă în durere si suspine, ochii ei vërsa neincetatu lacrimi fierbinti, si întreg'a fiintia primescă espressionea acelei melancolii profunde si langediende, pe care si-a pastrat'o pâna în dilele mamelor si ale suroriloru nôstre, si care ne farmecă si ne entusiasmețdia ânimele pâna în dilele acestea, pentru că se ne luptam pentru fericirea loru si a nôstra.

În stărea acésta, ingur'a consolatiune ce-i mai remanea, erau copii ei, pe cari i adormia cantandu-le acele doine si acele cantece de voinicie, ce sunt celu mai sublimu tesauru alu trecutulu nostru, pe care mam'a ilu istorisea, înbracandu-lu în acele povesti pline de spiritu si de sentimente, copiiloru sei, dupa ce cresceau mai mari.

Acésta era viétia familiei romane, pe timpurile acelea.

Ne avendu nici unu centru, Romanulu se respandescu cu locuinti'a de nomadu de a lungulu muntiloru patriei sale, lasandu siesurile si pământurile cele bune în posesiunea Ungurulu si a emigrantiloru flandresi.

Fiindu în munti, lipsitu de ori-ce comunicatiune, elu nu pôte se formă de câtu numai sate, în distantie fôrte departate, ce sémăna multu cu edificiele de palissade ale Elvetiei, alu caroru centru

*) Se fimu bine întielesi. Vorbim despre trecutu, care difere fôrte multu de relatiunile mai amicabile ce s'au stabilitu în decursulu timpuriloru si cu deosebire în anii din urma de către romani si sasi. Not'a autor.

inse totudeauna ilu ocupă biseric'a, ce nu se distinge de câtu numai prin spatiositatea si turnuletiulu seu de celelalte colibe ce o încongiara. Preotulu sau D-dieu, le este alu douilea parinte. Asculta cu mangaiere consiliile ce i-le dă elu, si le urmădia cu conscientiositate. Ori si ce ar dice elu, pôte fi sicuru de consimtiementulu poporeniloru sei, fiindu-că sunt convinsi că densulu le voiescu numai binele.

Astufelu, că nisce insule sporadice, satele romane cadu în sclavia, unele dupa altele, pentru că se géma secolu întregu sub claca si jobagia si se isi blasteme sörtea.

(Va urmă.)

Transilvani'a.

— Sibiu, 3/15 Augustu. (Sciri economice si comerciale de cea mai mare importantia). Este abia o septemana de cându reflectăramu pe agricultorulu si rapedi preste rezultatele secerisiulu si la rapedi scumpire a productelor pământulu. De atunci încôce tote scirile câte ne mai venira despre înpregirile economice sunt asia de interessante si necesare ale economice, în câtu aru merita se fia înregistrate una câte un'a.

Din Ungari'a. Pâna în 9 Augustu s'au constatat prin raporturile oficiali venite la ministeriu din tôte districtele tieriei, că rezultatele secerisiulu de grâne, secari si ordiuri au fostu mai multu rele decâtu bune, prin urmare că unde se speră, că prin unu esportu bogatu de bucate se între sute de milioane în tiéra, se se ajute locuitorii si prin ei statulu la platirea enormelor datorii, acum ese la lumina, că din Ungari'a prea puțin esportu se va face, că-ci în o parte mare a tieriei abia se voru ajunge locuitorii cu câte cerealii au potutu adună. În partea cea mai mare a Ungariei mai este si reulu acela, că locuitorii credu mai multu numai în pane de grâu, éra de mamaliga nu voru se audia; de aceea si pre câtu cucurudiu (papusioiu, porumbu) sémena, acela e întrebuintiatu mai multu numai pentru comerciu în afara si pentru îngrasare de porci; asia ei dacă nu au pane de grâu, e vai de capulu loru; éra mai spre nordu se ajută cu pane de secara, de ordiu, pe alocurea si de ovesu. Nici cartofii nu se cultivă la Ungari'a în cantitati, necumu că în Germani'a, dara nici macaru că în o parte mare a Transilvaniei, de si acestu productu americanu de vreo 60 de ani încôce de cându pre la noi s'a introdusu cu forti'a, prin batai si alte pedepse, a scutitu de fôme si a conservatu viati'a la multe mii de ômeni în anii sterpi, în cari nu s'au facutu nici grane nici papusioiu.

Din Franci'a, unde este lege, că guvernulu se făca a se numeră pe campu crucile (claile) de grâne, elu trage prin organele sale administrative tôte informatiunile necesare, despre secerisiu; asia se adevări érasu prin date oficiali, că locuitorii Franciei nu se voru ajunge pâna la secerisiulu din 1880 cu câtu au produsu în anulu acesta, prin urmare că trebuie se se înpörte de aiera bucate si mai alesu grâne în pretiu de multe milioane.

Intocma asemenea sciri avemu din Angli'a, din una parte a Germaniei, chiaru din nefericit'a Bosnia si din Muntenegru.

Din Romani'a se constata, că secerisiulu granelor de tômna si de primăvera, luăte unele cu altele, a esitu bunu în partea cea mai mare a tieriei si mai alesu în Moldov'a. Papusioiulu tănjise de seceta, dara în dilele din urma se îndreptă, éra mai spre munte este frumosu. În Dobrogea recolt'a fû preste totu buna. Adaogemu la acestea, că în Romani'a se mai afla cantitati mari de cerealii remase din anulu 1878, din care cauza proprietarii cei mari si arendatorii eră desperati că „nu ambla porturile“, că adeca veniă fôrte puțin corabii straine pentru transportari de bucate. De trei septemani încôce situatiunea s'a schimbatu cu totulu. Corabiile aduceu pe timpula s'a schimbati cu totulu pline cu moneta de auru, în fiacare câte 5000 de napoleondori (circa 45 mii florini într'unulu), cu care se cumpăra cerealii si se încarca pentru

strainatate. Unde până aci aurulu începuse a disparé din Romani'a, si se scumpise fôrte in proportiune cu argintulu (2—2½%), acum începe a esi la lumina si a se inmulti in cerculatiune precum nu se mai vediu de la 1867 de cându a fostu érași unu esportu extraordinariu. Acestu evenimentu între impregiarile actuali ale tiei pôte fi consideratu in adeveru că oper'a providintiei dumnediesci, care ajuta romaniloru in momente de pericole si strimtorari mari. De si finantiele Romaniei stau relative multu mai bine că de ex. ale Ungariei, dara situatiunea politica in care se afla Romani'a, presupune nu numai o stare finantiale de suferitu, ci un'a regulata perfectu, brilianta.

Diferenti'a in pretiurile cerealiiloru dupa cum eră ele înainte numai cu câteva septemani, este fôrte batetoria la ochi. Asia de ex. in porturile Romaniei chil'a (circa 8 galete de ardealu) papusioiu care se vendea cu 42 franci, au ajunsu iute la 50—60 până la 70 franci. In piati'a capitalei unguresci, sau adeca la burs'a de cerealii (Frucht borse) grânele cele mai frumoșe si grele se cumpară până in Maiu 100 de Kilograme cu 8 fl. 60 cr. până la 9 fl. val. a.; astadi aceiasi calitate se vende acolo cu 12 fl.

Éca si diferenti'a de pretiuri in piati'a Sibiului, computata pe hectolitru.

1 Iuliu a. c. Graulu curatu in greutate de 76 până la 80 Kilograme eră cu 5 fl. 40 cr.; secar'a cea mai buna cu 3 fl. 20 cr.; ordiulu 3 fl. 10 cr.; papusioiulu dela 2 fl. 70 cr. până la 3 fl. 10 cr.; ovesulu bunu 2 fl. 30 cr.; cartofi 1 fl. 30 cr.; mazarea 6 fl. 50 cr.; linte 9 fl. 50 cr.; fasolea 5 fl.

In 12 Augustu pretiurile publicate dela primaria fusera: hectolitru grâu curatu si greu 7 fl. 60 cr.; amestecatu 5 fl. 90 cr. si până la 6 fl. 50 cr.; secar'a 4 fl. 80 cr.; papusioiulu dela 4 fl. 80 cr. până la 5 fl. 20 cr.; ordiulu si ovesulu au remasu mai totu in pretiurile de înainte; asia si produsele pastaiöse, ale caroru pretiuri se voru regulă mai tardiu, spre tòmna.

Nu ne-amu insielatu candu amu disu că speculantii cutriera tier'a, si acum adaogemu, că se aflara destui economi desperati, carii luara arvune pe produsele intregi de pre agrii inca nesecerati, obligandu-se că totu ce va esi din trieratura, se venda speculantulu cu pretiu de nimicu, ficsatu atunci candu au luat arvun'a. Colo in primavéra, candu nu voru mai avea nici-unu graunte in cosiu sau in granariu, aceiasi economi nefericiti voru merge la aceiasi speculanti si voru cumpară aceleasi bucate cu pretiu indoitu, daca le voru platí cu bani, cu pretiu impatratu, daca le voru luá pe creditu, pe asteptare, pe lucru cu palm'a sau cu vitele. Atunci apoi spre a'si aliná fômea, voru luá recursu la vinarsulu celu veninosu si puturos, de care mai beu numai selbaticii (omenii rosii) din Americ'a si cei ce se nutrescu cu carne de om; dara chiaru si pe acei selbatici vinarsulu puturos i omóra, i sterge de pre faci'a pamentului.

Poporu nefericitu, candu isi va mai afla elu pe adeveratii sei dascali, carii se nu bea alaturea cu elu in carciun'a cea scârnavă jidovésca?

Raportulu comitetului Asociatiunei transilvane despre lucrarile sale in anulu administrativu 1878 9.

(Urmare.)

II.

In cele dise mai in susu, amu aretatu, cum comitetulu Asociatiunei a dispusu cu diversele summe din budgetulu anului trecut.

Dlu cassariu prin raportulu seu va aretá starea cassei, si propriamente starea fonduriloru, atátu ale Asociatiunei că atare, cătu si ale Academiei de drep-turi. Prin acelu raportu va aretá si numerulu si numele membriloru noi, parte fundatori, parte pe viétia si parte ordinari.

Amintindu inse aci despre starea fonduriloru Asociatiunei, nu potemu lipsi datorintiei nòstre, de a nu ve annunciá, că in cursulu anului trecut, si chiar' acum de curendu, fondurile cu destinatiune speciala, date in administratiunea Asociatiunei si a comitetului ei, s'au mai inmultitu cu unulu, si acest'a este: „Fundatiunea scolara Tofaléna,” care cu finea lunei Decembre 1878 representá summ'a-capitalu de 1200 fl. 42 cr.

In cate-va cuvinte se ve aretamu originea acestui fondu, si conditiunile in cari elu e pusu sub administratiunea Asociatiunei.

Se scie că Tofalenii prin unu processu si-au per-dutu averile loru. Atunci ómenii induratori, vrendu a veni intru adjutoriulu loru se le dea midilóce de sub-sistentia quotidiana, au deschisu colecte. Aceste colecte s'au adunatu, si din ele s'a inpartitu la fia-care familia din Tofalenii pretiulu ce facea averea sa perduta. Dar' dupa ce s'au satisfacutu cu modulu acest'atôte familiile, mai remasese anca disponibilu o summa de un'a-mie (1000) florini. Tofalenii, plini de gratitudine pentru concursulu cucare publiculu romanu a grabitu

a veni in adjutoriulu loru spre a fi recompensati de totu ce si au perduto, au destinatu acea summa pentru a formá unu fondu cu scopu scolasticu si de meserii. Summ'a de 1000 fl. a fostu depusa la institutulu de creditu si de economii „Albin'a,” unde până la ultim'a Decembre 1878, a crescutu la summ'a de 1200 fl. 42 cr. precum amu aretatu mai in susu.

Intr'aceea Tofalenii, 26 familii, au facutu „Litterele fundationali,” care pórtá datulu 27 Novembre 1875, si prin care punu acelu fondu in administratiunea Asociatiunei si respective a comitetului nostru.

Comitetulu in siedinti'a sa din 30 Iuniu a. c., a primitu acele „Littere fundationali,” spre a urná conformu dispositiuniloru cuprinse in ele; a primitu prin urmare a luá in administratiunea sa „Fundatiunea scolara Tofaléna.” „Litterele fundationali,” si libelulu de pastrare de la institutulu „Albin'a” despre 1200 fl. 42 cr., s'au transpusu la cass'a Asociatiunei.

O copia a „Litterelor fundationali” se aclude ./ pentru a luá o mai de aprópe cunoscintia despre ele.

Dupa aceste, venim se rugamu pe onorabil'a adunare, că aprobandu pasii ce comitetulu a facutu in privinti'a acest'a, se adópte si din partea sa fundatiunea din cestiune între celelalte fundatiuni date in administratiunea Asociatiunei.

III.

Din raportulu bibliotecariulu, onorabil'a adunare va vedé: cum bibliotec'a Asociatiunei nòstre s'a regulatu; ce sistemu s'a urmatu la inregistratiunea cartiloru si locarea loru in armariuri (dulapuri); câte opuri si in câte volume sunt in bibliotec'a nòstra până la incheierea anului administrativu 1878 9; si alte detalieri relative la o biblioteca bine organizata.

Insemnamu aci numai atata, că mai tôte cărtille din bibliotec'a nòstra provinu din donatiuni, si prea pucine sunt procurate prin cumpere.

Din diurnale si alte foi periodice romane ni se trimitu gratisu: 1. Telegrafulu romanu. 2. Observatoriulu. 3. Famili'a. 4. Foi'a scolastica. 5. Economulu. 6. Amiculu Familiei. 7. Predicatorulu saténului romanu. 8. Scól'a romana si 9. Siedietóri'a.

Că prin incidentu, fia-ne permisu a memorá aci o frumoșă donatiune de carti, care de si n'au fostu si nu sunt date spre a face parte din bibliotec'a Asociatiunei, dar' ele chiar' prin scopulu cu care s'au pusu la dispositiunea comitetului, tindu a face placuta lectur'a romana la tinerimea nòstra de ambe sexele; si pentru aceea credemu că é de cuviintia, se o aducemu la cunoscintia onorabilei adunari generali.

Dlu I. M. Riureanu din Bucuresci, membru onorariu alu Asociatiunei nòstre, si care se ocupa fôrte multu cu editarea de cărtille de lectura pentru tinerimea de ambe sexele, a inaintatu la comitetu prin Dlu vice-presiedinte Iacobu Bologa 15 cărtille, tractandu despre diverse obiecte, si fia-care carte in câte 20 de exemplarie, astfelu că in totalu sunt 300 de bucati, spre a fi distribuite la bibliotecile scóleloru romane.

Comitetulu a primitu cu multiamita acésta frumoșă donatiune, si din 20 de colectiuni, a distribuitu câte o colectiune la scólele romane precum urméza: 1. la scól'a gr.-or. romana din Sibiu; 2. la scól'a gr.-cath. romana totu din Sibiu; 3. la scól'a din Resnari; 4. la scól'a din Seliste; 5. la scól'a din Branu; 6. la scól'a din Boiti'a; 7. la scól'a din Satulungu; 8. la scól'a din Monoru; 9. la scól'a din Borgoprundu; 10. la scól'a din Marpodu; 11. la scól'a din Abrudu; 12. la scól'a din Sebisu; 13. la scól'a din Dobr'a; 14. la scól'a din Campeni; 15. la scól'a din Veneti'a; 16. la scól'a din Siomcut'a; 17. la scól'a din Gherl'a; 18. la scól'a din St. Giorgiu; 19. la scól'a din Reghinu. Si in urma 20. la Societatea de lectura „Juli'a” in Clusiu.

Atátu despre biblioteca si despre cartile donate si distribuite scóleloru romane.

IV.

Se vedemu acuma, cum comitetulu a urmatu in alte lucrarile sale. Si aci ve vomu presentá o dare de séma: despre activitatea despartiemintelor; despre numirea de comisiuni; despre starea processelor; si despre unele lucrarile transpuse la sectiuni.

A. Dintre despartieminte, in cursulu anului trecut, mai active s'au aretatu urmátorele:

1. Despartimentulu I. (Brasiovu) tienendu regulatu siedintie si adunare generale si substernendu la comitetulu centrale processese verbali.

Acestu despartimentu, in adunarea sa generale din 1 Octobru 1878, a luat conclusulu că: „Asociatiunea transilvana pe viitoriu se nu mai dea adjutoriie invetiaceiloru de meserii, ci numai acelor maiestri, cari voru primi invetiacei romani pe terminu de 3 ani.”

Comitetulu nostru n'a potutu se incuviintieze si se apróbe acelu conclusu, fiindu elu in contra usulu urmatu de Asociatiune până asta-di, de o parte, ér' de alta, fiindu-că acelu ar' fi chiar' in detrimentulu invetiaceiloru mai seraci, pe cari Asociatiunea nòstra voiesce a-i adjutorá in lipsele loru cotidiane de sustinere prin inbracaminte, si prin alleviarea altoru necessitati ce ei intimpina.

2. Despartimentulu II (Fogarasiu) si despartimentulu III (Sibiu), anca isi tienu siedintiele si adunare generale regulatu, si substernu processese verbali comitetulu centrale spre revisiune si aprobare.

3. Despartimentulu IV (Sebisu), urméza assemenea.

4. Nu mai puçinu urméza astfelu despartimentulu VII Abrudu si despartimentulu VIII (Alb'a-Julia). Acestu din urma prin processulu verbale alu subcomitetulu din 15 Decembre 1878, concludu si cere, că la distribuirea adjutoriiloru, comitetulu centrale alu Asociatiunei se córa si opiniunea subcomitetelor.

Comitetulu centrale n'a potutu luá in consideratiune acestu conclusu alu numitului despartimentu; fiindu-că numai elu, comitetulu centrale, este organulu

executoriulu alu conclusiuniloru adunariloru generali ale Asociatiunei. Cu tôte aceste, in cătu despartimentulu si-ar' dá opiniunea din indemn propriu, fara a se fi cerutu de catra comitetulu centralu, si înainte de distribuirea adjutoriiloru: aceea opiniune se va poté luá in drépta consideratiune.

5. Despartimentulu XX (Blasiu) urméza in regula cu siedintiele si adunarele sale.

Acestu despartimentu, si propriamente subcomitetulu seu, prin unu conclusu din siedinti'a dela 6 Octb. 1878, cere o nòua arondare a despartimentului.

Comitetulu centrale a invitatu pe acelu subcomitetu se substerna unu proiectu despre nòua arondare a despartimentului seu.

Proiectulu s'a substernutu acum de vre-o câte-va díle la comitetulu centralu; acelu inse pentru scurtimea timpulu ce ne despartia dela terminulu tienerei adunari generali, nu s'a potutu luá in deliberare; dar' credemu de pe acum, că asiá a parte, nici nu s'ar' poté decide cestiunea, ci ar' fi mai cu scopu că se se face o nòua arondare preste totu dupa nou'a inpartire politica a tiei, precum pare că s'a facutu arondarea la a. 1869 aprópe dupa inpartirea politica a tiei pe acelu timpu.

6. Despartimentulu XXI (Sighisióra) anca este unulu dintre cele mai active despartieminte ale Asociatiunei.

— Celelalte despartieminte abiá-abiá dau semnu de viétia; celu puçinu in anulu espiratu, n'a intratu la comitetulu centrale nici unu actu dela ele.

B. Intre alte comisiuni cari s'au numitu in cursulu anului, sunt duóe de inportantia, pentru obiectulu in care sunt chianate a-si dá opiniunea si a veni cu propunere meritoria.

Si anume:

1. Dlu conte Schweinitz s'a adresatu comitetulu in cestiunea de a se infintiá o scól'a de sculptura in pétra si in lemnu in comitatulu Sibiului. Comitetulu a numitu o comisiune de trei, in persónele Dloru Iacobu Bologa, Georgiu Baritiu, si Eugenu Brote, spre a studiá adress'a Dlui Schweinitz, si respective spre a esaminá cestiunea despre care tractéza acea adressa, si apoi se vina cu o propunere la comitetu spre a o luá in desbatere si deliberare.

2. Anca in adunarea generale ce s'a tienutu anulu trecut, se sulevase ide'a, că la adunarea generale din acestu anu in Sighisióra, se se face si o mica espositiune de lucrari si obiecte nationali. Intr'aceea, vedindu-se greutatile, si chiar' si scurtimea timpului, spre a poté instalá o espositiune fia cătu de modesta, comitetulu a decisu a abstá dela infintiarea acelei espositiuni, si prin urmare a dispensatu pe subcomitetulu despartimentului din Sighisióra dela facerea dispositiuniloru in acésta privintia.

(Va urmá.)

Corespondentie particularie ale „Observatoriului”.

— (Estrasu). M. Terem 11 Aug. Eri dumineca in 10 Augustu s'a serbatu in orasiulu Careiulu-mare (Nagy Károly) aniversari'a sau iubileulu servitiului de 50 de ani cá preotu, alu reverentiei sale domnului Toma Sorbanu, parochu romanescu gr.-cath. din Careiulu-mare, protopopu alu paritoru satmarene, cavaleru alu ordinului Franciscu Iosifu I. Venerabilele preotu iubiliariu incongiuratu de alti siepte preoti, sierbí in acea di s. liturgia in presentia unui poporu numerosu nu numai gr.-cath., ci si de alte confessiuni, éra chorulu vocale executá melodiósele cantari ale ritulu orientale chiaru si spre placerea strainiloru nededati intru nimicu cu ritulu nostru. Dupa liturgia preotulu iubiliariu intoná: „Marire Tie celui ce m'ai invrednicitu se ajungu 50 de ani in statulu preotiei!” Dupa aceea se cantá si Marire intru cei de susu lui Ddieu, éra dupa acésta iubilantele binecuvéntă pe preoti si pe poporu.

Meritele preotulu iubiliariu le coprinse intr'o cuvintare elocenta si meduvósa pronuntata din amvonu, rev. sa dn. Gabriulu Lazaru parochu in Sanislau. Parochulu si protopopulu Toma Sorbanu, pre langa ce a respunsu in totu timpulu vocatiunei sale sacre între impregiarile grele si critice, a midulocitu la regimu infintiarea cathedrei de limb'a si literatur'a romana la gimnasiulu din Carei, a castigatu meliorarea salariiloru pentru preotulu romanescu si pentru celu rutenescu din locu; adaogerea de 100 fl. la salariulu protopopului; a ingrijitu de repararea si infrumsetiarea bisericei inlaintu si in afara, precum si a scólei confessionale, éra la realisarea acestora concurre nu numai cu consiliulu si osteníl'a sa, ci si cu pung'a. Intre alti multi, fiindu de faciá si dn. I. Hegedús primariulu orasiului, care cunósce bine limb'a nòstra, a declaratú că l'a petrunsu atatu cuvintarea, cătu si cantarile si preste totu executarea ritulu nostru.

Veteranulu preotu si protopopu iubiliariu fusese casatoritu, a remasu inse de multu veduvu cu ficele sale, pe care le crescu in fric'a lui Ddieu, de aceea le-a si maritatu bine dupa barbati preoti si civili. Solemnitatea se inchiaié cu unu prandiu elegantu.*)

Revista politica.

Sibiu, 15 Augustu st. n. 1879.

Intalnirea celor doi imperati la Gastein, adeca a imperatului Austriei cu acela alu Prusso-Germaniei este comentata din diferite puncte de vedere, fara că se i se adscrie vre-o deosebita inportantia politica si acésta cu atátu mai puçinu nu, pentru că la acea intalnire nu au fostu de fatia nici principele Bismark si nici comitele Andrassy. Mai multa in-

*) Romanii au mai multi preoti trecuti de câte 50 de ani, si nu le prea stá bine că'i dau uitarei. Red.

portantia i se dă intalnirei ce o va avea imperatul Prusso-Germaniei cu imperatul Rusiei la Berlin, s'eu în vre unu altu locu din Germani'a. Déca imperatul Rusiei va avea vre-o intalnire si cu imperatul Austro-Ungariei nu este inca sigur, se dice inse că este probabila, ceea ce lasa campu deschisu celor mai diferite conjuncturi si combinatiuni politice.

Dela 1866 si cu deosebire dela 1871 intalnirile si vizitele personale si particulare între monarhi au ajunsu a fi asia dese si de repetite, în cătu ele au încetatu de a mai exercită asupra poporaloru acelu farmecu si acelu interescu sensationalu si intensivu cá odinioara. În cătu privește dese intalniri ce au avutu locu în anii din urma între cei trei imperati nordici, apoi din contra se pôte dice, că ele au fostu perniciose si fatale pentru pacea lumei, dandu astfelu desmintirea cea mai formală acelor optimisti naivi, cari isi faceau ilusiuni si isi promiteau, că acele intalniri ale imperatorilor voru contribui la consolidarea pazei si la apropiarea si intarirea relatiunilor amicabile între diferitele popóra. Realitatea si cele ce s'au petrecutu si mai sunt inca în ajunu de a se petrece în dram'a orientala probédia tocmai contrariulu, asia că poporale în locu se se bucură de amicitia si fratietatea intima ce s'au stabilitu la aparintia între cei trei imperati nordici, au cause forte legitime de a nu se felićita pentru acésta schimbare si a urmari cu neîncredere si cu sange rece aceste prea dese intalniri ale capetelor încoronate, ale caroru urmari până acuma n'au avutu nici unu rezultatu favorabilu pentru ele. De si traimu în er'a constitutionalismului si a parlamentarismului, totusi vedemu, că în realitate interesele si aspiratiunile dinastice sunt inca departe de a fi identice si de acordu cu acelea ale poporaloru.

În totu casulu este deci consultu a fi mai pućinu sangvinici si mai pućinu creduli fatia cu acele intalniri particulare ale capetelor încoronate, de órece istori'a mai noua ne pastrédia casuri precedente, din care au rezultatu, că aliantele între imperati s'au încheiatu mai totdeauna pe contulu si în detrimentulu poporaloru. Inamiculu celu mai periculosu este acela, care subt masc'a amicitiei si a sinceritatii cauta se te seduca, se te amagésca cu vorbe dulci si cu momieli insielátore, pentru că apoi se te prindia în cursele sale acoperite cu flori si verdétia. „Apara-me Dómne de amici, că de inamici me voiu sci eu apará“ a disu unu italianu nefericitu si cu totu dreptulu. Mai bine se pôte aplicá acésta la diplomati'a si la politic'a moderna, a carei machiavelismu a inventatu mactim'a că: amicii inamicilor nostrii sunt si inamicii nostrii si că inamicii amicilor nostrii sunt si inamicii nostrii.

Intalnirea ce a avutu Marti în 12 l. c. A. S. R. principele Carolu I alu Romaniei cu A. S. I. archiducele Albrecht la Brasiovu si visit'a ce a facutu acesta suveranului romaniloru la resiedintia sa de vara dela Sinai'a este unu evenimentu, care consideratu din tóte punctele de vedere, merita o deosebita atentiune, fiindu de o inportantia estrordinara, atátu cu privire la augustele persóne cătu si la momentele si inpregiurarile politice în care avu locu acea intalnire. Nu potemu avea pretentiunea a sci, déca acesta intalnire a archiducelui austriacu cu principele Carolu este numai unu simplu actu de curtenire pe care avemu a ilu multiani numai întemplerii, s'eu că elu este unu pasu diplomaticu si politicu ale carui consecintie se voru simti mai tardiu. N'avemu deci deocamdata cauza nici a ne bucurá, dar' nici a ne intristá, ci a privi cele ce se întempla cu sange rece si a le înregistrá cá semne forte elocente ale tempului. Nu ne indoimu, că press'a urgurésca si cu deosebire organele publicistice ale siovinistiloru magiari, voru fi mai inventiose si voru sci se comentedie mai bine decâtu noi, acestu pasu alu archiducelui Albrecht, care se bucura de simpatiele cele mai vii si mai neindoióse din partea romaniloru de dincóce de Carpati, subt acarui comanda au trecut multe generatiuni de soldati romani, care la Custozza în 1866 au castigatu victori'a cu regimentele sale romane favorite si despre a carui inpartialitate si iubire de dreptate romani au avutu ocaziune a se convinge de repetiteori. Precum i-au strigatu dara, romanii liberi si independenti din Romani'a, archiducelui Albrecht la Sinai'a unu resunetoru: „Se traiésca!“ asia se strigamu si noi justului si umanului parinte alu armatei imperiale unu întreitu: „Se traiésca A. S. I. archiducele Albrecht, la multi fericiți ani!“

Cris'a ministeriala semnalata prin demisionarea apropiata a comitelui Andrassy este inca latentă si ea va luá unu caracteru acutu, până în

20 a. l. c. pe candu se astépta reintórcerea sa la Vien'a dela mosi'a sa dela Terebes, unde se afla acuma.

Intr'aceea cabinetulu austriacu Stremayr-Taaffe si-a datu demissiunea pe care M. S. imperatul o a si primitu, insarcinandu totuodata prin decretu de dato: München, 10 Augustu a. c. cu compunerea noului cabinetu pe comitele Taaffe. O telegrama sossita astadi dela Vien'a ne spune, că „Wiener Zeitung“ publica ieri decretule imperiale de dato: München 12 Augustu a. c. prin care noulu cabinetu austriacu s'a compusu în modulu urmatoriu si adeca: comitele Taaffe ministru-presiedinte si ministru de interne, Stremayr ministru de justitie si conducetoriu alu resortului culteloru si instructiunei, Horst ministru pentru apararea tierii, Ziemiakowsky ministru fara portofoliu, comitele Falkenhayn ministru de agricultura, baronulu Korb-Weidenheim ministru de comerciu, Prazak (boemu) ministru fara portofoliu si siefulu de sectiune Chertek conducetoru alu ministeriului de finantie.

Ce va mai fi si acésta? Vedéremo!

Romani'a.

Circular'a d-lui ministru de externe V. Boerescu cátra reprezentantii din strainetate.

(Urmare si fine.)

S'ar potea raspunde mai departe, că atunci toti ebreii din Romani'a ar fi straini. Acestu pretextu e numai în parte basatu. Nu toti ebreii din Romani'a sunt supusi straini, dar' cei mai multi. Nici într'unu timpu alu istoriei nóstre n'a fostu vre'unu ebru cetatianu romanu. Ingrijirea actuala a Europei dá dovada despre acésta: conventiunea din Paris din anulu 1858 în art. 46 dovedeste acésta, si tóte legile, obiceiurile si datinele, tóte faptele vechi si noue o dovedescu. Ebreii cari în Romani'a nu erau supusi straini, erau simplu supusi romani, cari exercitau drepturile civile cu anumite restrictiuni, dar' cari nau posedatu nici odata drepturi politice. În modulu acesta se explica faptulu, că ebreii, de si au fostu supusi la contributiuni si servicii în armata, n'au fostu nici decum cetatieni ai statului romanu.

Acésta a fostu starea lucrurilor la noi în privinti'a ebreiloru, pe care semnatarii tractatului de Berlin au doritu se o schimbe. Noi asemenea o dorimu cu franchetia si tóta natiunea cu noi. Dar' în ce modu? Acésta este cestiunea cea mare dela ordinea dilei în Romani'a, care iritédia animile si tulbura cugetele si care agravanduse pe fiacare di, ne amenintia cu urmari periculóse pentru noi si pôte pline de nenorociri si pentru ebrei. Ce e de facutu aci?

Noi amu spusu dejá. Acésta stare exista; în loculu ei trebuie se vie alta, în nou'a situatiune trebuie se avemu inaintea ochiloru principiulu contienutu în art. 44 alu tractatului, atátu în privinti'a influintiei lui asupra viitorului cătu si în privinti'a poterei lui retroactive asupra trecutului. Principiulu contienutu în acestu art. 44 este si va fi recunoscutu de natiunea romana, dupa cum amu declarat formalu, va fi vorba asia dar' numai de implinirea acestuia ceea ce, dupa cum vedu bine marele poteri, nu se va potea face decatu între marginile possibilitatii. Pentru viitoru efectulu acestui principiu recunoscutu va fi absolutu. Fia-care strainu, ebru sau neebru, va fi admissu la naturalisatiune conformu stipulatiuniloru dreptului cetatienescu si fara deosebire de religiune. Altfelu stá cu poterea retroactiva a acestui principiu asupra trecutului. Ebreii ce se afla adi în Romani'a, o repetamu n'au fostu nici odata cetatieni romani. Cum 'i-amu potea declará într'o di cá atari? Cum amu potea admite cá Romani'a si mai cu s'ema Moldov'a, în care au navalitu mai multu cá 300,000 ebrei se fia inpluta cu mai multu de 150,000 de cetatieni noi, necultivati si fanatici, cari au alta limba, alte moravuri si alte tendintie, si cari totdeauna au fostu priviti de indigeni cá straini, ceea ce au facut'o de altmintrelea chiaru si acesti ebrei?

Prin acésta s'ar dá o lovitura grea tutoloru intereselor economice ale tierii, s'ar atitiá boldulu de conservare, s'ar nelinisti consciintiele si s'ar aduce cei mai fricosi la amaraciune estrema. În adeveru poporatiunea ar fi inpinsa la desperare, la revolta si scie Dumnedieu la mai câte alte nenorociri.

Gubervulu actualu n'ar potea luá asupra-si nici odata o astfelu de raspundere si nici nu credemu, că vr'unu altu gubernu ar potea face acésta. De aceea, d-le reprezentantu, v'amu spusu că in-deplinirea art. 44, în ceea ce se atinge de interesele

nóstre interioare, se pôte face din punctulu de vedere alu poterii retroactive între limitele possibilitatii.

Ce ar fi acésta possibilitate? Acésta este o întrebare grea si incurcata, la care nu se pôte raspunde usioru. În termenulu de o luna ce l'amu ficsatu pentru studiulu starii actuale a lucrurilor vomu cautá acésta limita a possibilitatii. Vomu vedea, că óre cu sustinerea principiului basatu pe solutiunea naturalisarii individuale pentru de a pune în vigóre principiulu egalitatii religióse, se va poté votá listele, care coprinde numele tutoloru acelor'a dintre ebreii romani, cari s'au assimilat u indestulu cu cetatienii actuali, pentru de a'i declará immediatu si fara stagi u de cetatieni romani.

Trebuie inse, o repetu, că noi se ne mai cugetamu asupra acestei cestiuni. Totusi ve potu asigurá, că gubernulu M. S. R. Domnului este hotaritu de a aflá, totuodata unu midilocu, prin care se se dea lelei celei noi o potere retroactiva asupra art. 7, pentru cá prin o schimbare imediata principiulu celu nou înscrisu în art 7 se afle confirmare solemnă. Ceea ce se atinge de restrictiunile ce le vomu face în privinti'a castigarii proprietatiloru rurale e usioru de întielesu, că acésta cestiune nu inlatura nici unu principiu alu ordinei esterne, ci ea în consonantia cu organizatiunea nóstra politica va dá nascere la mesuri conservative.

Din tóte acestea urmédia dupa cum ati potutu vedea, d-le reprezentantu, necesitatea în care se afla noulu gubernu de a prorogá pentru unu timpu scurtu sesiunea cameraloru. Noi n'amu potutu cutediá de a purcede la discutiunea atátu de inportanta, la solutiunea unei cestiuni atátu de seriósa în afara si atátu de periculósa în-laintru, fara de a ne cunosce cu acuratetia positiunea si fara de a ne pregati bine.

Bine voiti a dá gubernului pe langa care sunteti acreditatu esplicatiuni în acestu sensu, despre politic'a si țint'a gubernului nostru, precum si copi'a acestei depesi, în casu că vi se va cere.

Primiti, etc. etc.

Recolt'a porumbului amenintata de seceta.

Subt acestu titlu i se scrie „Romaniei libere“ urmatórele:

„Secet'a ce bantue o parte insemnata din tíera si-a trecut marginile la cari noi ne asteptamu, si ne-a aruncatu într'o ingrijire seriósa pentru poporulu sateanu. Betraunii ne spunu, că n'a mai pomenitu unu timpu asia de nenorocitu pentru agricultur'a nóstra.

Daca se voru implini disele d-lui Donici, că „pána la 31 Augustu n'are se ne ploua“ — me temu forte multu se nu audimu, că, în cutare si cutare comuna, locuitorii au începutu se se hranésca cu meduva de coceni!

Pentru acestu cuventu trebuie dar' se fimu cu mare bagare de s'ema în desfacerea productelor nóstre.

Graul este cam pućinu, parte cu taciune, pe unele locuri a fostu batutu de pétra; recolt'a porumbului în mare parte compromissa cu desavirsire: ne aflamu într'o positie critica, si cu deosebire tieranulu, care muncesce, din di si pana în nópte, si cu tóte acestea chiaru în timpuri normale, elu nu este inca indestulatu.

Unii din locuitorii judetului Ilfov, si mai alesu aceia din jurulu capitalei, au începutu dejá a taiá porumbulu dandu'lu viteloru cá nutretiu verde.

Ori ce plóie, în presentu, este de prisosu pentru rodirea porumbului, de órece flórea mascula a trecut, pe candu cea femela nici că se ivesce; mai aceiasi sórte o are cartofulu si fasolea de tótna, cari umple totu-deauna unu golu mare în economi'a tieranului.

Porumburile cari sunt rodite si fecundate sunt micutie la stuletiu, bobulu pipernicitu si fara adeveratulu lui gustu. Pentru acestea totusi, o plóie le aru aduce multu bine. Vini-va ea in sa, până mai este timpu? . .

Aici ne vomu permite a spune, că disele d-lui Donici s'au realizatu în cea mai mare parte.*)

Éta cele sustienute de d. Donici:

„În totu casulu, vara va fi secetósa, încependu de prin Maiu; asia dar', recolt'a porumbului pôte fi compromissa, chiaru si recolt'a graului, mai cu s'ema a speciiloru tirzii; ea pôte fi pućinu producetóre, si a se compromite chiaru, daca secet'a ar începe mai timpuriu.“

D. Donici n'ar fi gresitu de locu daca ar fi mai spusu, că chiaru si recolt'a furagera va fi compromissa, de órece, si ea lasa multu de doritu.

Noi prin aceste renduri ne facemu o datorie de confrate, punendu în vederea agricultoriloru, se nu se grabesca cu desfacerea productelor, într'unu modu cam usioru, si mai alesu a porumbului; acela care se afla inca în magasi se lu închida cu doue lacate.

Preturiere cerealeloru nóstre s'a cam urcatu, si acésta urcare provine din doue cause:

1. Că în afara, în Franci'a si Angli'a, din caus'a ploiloru recolt'a graului a fostu compromissa.

2. Tierile civilisate, Americ'a de e. s. producu totu-deauna cereale în conditiuni mai bune de cătu noi, avendu unu sistemu de cultura rationalu; ele desfacu totu-deauna productele lor, cu o mai mare valóre.

Adi, valórea lor a crescutu si mai multu, si, comparativu calitatii, a crescutu si a cerealeloru nóstre.

*) Predicerile metereologice ale d-lui Donici au fostu publicate în „Revist'a sciintifica“ din Oct. 1878.

Fiindu-că vorbim de o cestime mare a țierei, ne permitem cu această ocaziune, a atrage atențiunea d-lui ministru Cogalniceanu, rogându-l să dea o circulară către toți d. prefecti, spre a raporta cât se poate mai în grabă starea de vegetație a porumbului, pentru că noi agricultorii se ne putem face o socotăla mai timpurie, într-o dată privesc defacerea productelor noastre agricole.*)

E o mesura de cea mai mare importanță.
Basile S. Moga,
agricultoru.

ACADEMIA ROMANA.

Sesiunea extraordinară.

(Urmare.)

Procesu-verbalu Nr. 19.

Sedintă din 14 Iunie st. v. 1879.

Sedintă se deschide la 9 ore a. m.

Se da lectura procesului-verbale alu sedintei precedente și se verifica.

D. presedinte comunica, că bibliotecă și materialul imprimatelor Academiei înmulțindu-se din di în di, se strimtoră localul: de aceea consulta Adunarea de nu ar face bine a ilu autorisă se mișlocească a află veru chipu de comoditate. Se decide a se numi o comisiune compusa din d-nii Hasdeu, Urechia și Stefanu, cari se se ocupe de starea materiala a bibliotecii și a deplasării sale. Era d. presedinte se fia autorisat a luă măsurile ce va socoti spre intempinarea necesității.

La ordinea dilei discussiunea proiectului de statute.

D. Odobescu face o propunere, susținută și de d. Aurelianu, că după articolul votat în sedintă precedentă, se vina unu nou articol sub Nr. 29, în următoarea cuprindere:

„A. S. R. Domnitorul Romanilor, protectoru alu Academiei, este presedintele seu onorariu.“

Acestu articolu se primesc cu unanimitate.

La art. 30, relativu la alegerea și numirea membrilor onorari, d. Falcoianu dice că i se pare cumca alineatul din urma ce propune a se numi onorari persoane cari voru fi înlesniti dezvoltarea activității Academiei prin donatiuni de valoare însemnata, nu ilu întielege, și că ar înclină a se șterge cele din urma cuvinte.

D. Laurianu esplica, că tocmai aceste cuvinte facu puterea alineatului; și că dreptu este că o persoană ce ar veni se aduca oferte generose Academiei, se fia onorata cu asemenea distincțiune.

Dupa această lamurire, d. Falcoianu ne mai staruindu în observatiunea sa, articolul se votă cu o mica rectificare la alineatul alu douilea.

La art. 31, relativu la numirea membrilor corependenti, d. Aurelianu întreba dacă n'ar fi loculu că se se specific sarcin'ă acestoru corependenti, obligandu-i se aduca ceva lucrări utile.

D. Odobescu intempina, că ar fi greu a determină asemenea sarcine, dara lucru de sine este în perspectiva, că-ci la alegerea unoru asemenea corependenti se voru avea în vedere totu-deauna lucrările lor, apoi concepțiunea ideii numirei lor are de scopu, că din acestia se se recruteze membrii Academiei în casuri de vacanță. În totu casulu, de va fi chiaru a li se cere lucrări, această ar fi de atributul unu regulamentu specialu.

Dupa aceste lamuriri articolulu se votă; cei viitori sub Nr. 32, 33, 34, 35 și 36 se primesc cu unanimitate, fără discussiune.

La art. 37, după ce se facu mai multe obiecțiuni și propuneri, se depune unu amendamentu susținutu de d-nii Sturdza, Falcoianu, Hodosu, Ionescu, Maniu și Babesiu, spre a se redige în următoarea cuprindere:

„Sum'a remasa disponibilă pe fia-care anu din venitul fondurilor cu destinațiune generală, după satisfacerea necesităților comune, se va împarti în fia-care anu de Adunarea generală parte pentru a spori fondurile generale, parte între cele trei secțiuni ale Academiei, în părți egale, pentru intempinarea cheltueleuru necesarii fia-carei din ele, la îndeplinirea atribuțiilor, precum publicatiuni, misiuni, premii, achizițiuni de materialu scientificu, etc.“

Dupa deliberațiuni, în cari d-nii Odobescu, Hasdeu și Aurelianu au susținutu redacțiunea proiectului, era d-nii Sturdza, Falcoianu, Babesiu, Ionescu și Maniu amendamentulu acesta, se votă cu majoritate.

Art. 38, 39 și 40 se primesc cu unanimitate, fără discussiune.

Art. 41, după adesiunea chiar' a comisiunii, se primesc amendatu cu următoarea redacțiune:

„Averea Academiei, compusa din fonduri permanente, și din venituri anuale, se se administredie de densa, prin delegatiune, ai carei membri sunt solidar responsabil, și care este însărcinata a pune în executare dispozițiunile budgetarie.“

La art. 42 relativu la pastrarea fondurilor permanente, la determinarea sumei necesare pentru speșele curente, se pune de d. Falcoianu unu amendamentu, care propune a se șterge fras'a destinata a determină sum'a, după care articolulu se votă cu următoarea redacțiune:

„Fondurile permanente ale Academiei și versamentele veniturilor ei periodice, afara de sumele necesare pentru speșele curente, se voru paștră la cass'a de depuneri și consemnatiuni.“

Art. 43 și 44 se admitu fără discussiune. După această, orele fiindu înaintate, sedintă se radica la 11 ore și jumătate.

Vice-presedinte, G. Baritiu.

Secretariu ad-hoc, G. Sionu.

*) A urmatu și plōi'a dorita, precum și circular'ă d. ministru de interne către prefecti. Red.

Sciri diverse.

(Archiducele Albrecht și principele Carolu I în Brasiovu.) Înaltimea s'ă imperială archiducele Albrecht a sositu Luni dim. la orele 11 în Brasiovu cu-o suită numeroșă și a descălecatu la „Pomulu verde“. Elu fu salutat de autoritățile militare și civile din locu. Fiindu ostentiv n'ă primitu ai se face ovatiune. În diu'ă următoare a inspectat stabilimentele militare din locu și la 1 ora a plecatu la gara spre a primi pe principele Romaniei, care a venit se'lu salute și se'lu conduca pēna la Sinaia. La orele 1½ a sositu trenulu separatu princiaru. Principele Carolu s'ă datu josu din vagonu salutat de strigari de „se traisca“, a publicul delu gara și a mersu înaintea archiducelui, care l'ă îmbrășosiatu cu caldura și l'ă sarutat. Principele era acompianiatu de doi adiutanti și de doi atasiati dela ambasada austriacă. Înaltii oșpeti au plecatu apoi, în trasura, principele Carolu la drēpt'ă, la „Pomulu verde“, unde archiducele a datu unu prandiu în onōrea principelui, după care au plecatu earasi amendou la gara și de aci la Sinaia. Astadi la 10½ ore archiducele s'ă reintorsu dela Sinaia și a plecatu indatu cu comandantulu țierei gen. Bauer la manevrele dela Tergulu-Maresiului. („Gazet'a Transilv.“)

— Cu ânim'ă franta de dorere aducemu la cunoscintiă, prematur'ă mōrte a prea amatului și neuitatului nostru frate, nepotu, veru și afinu:

JOANU BUDU de BUDESCI

professoru la școlile superioare civile din Deesiu întemplata astadi la 9 ore antemedinale după unu morbu îndelungatu și după primirea santeloru sacramente din urma, în etate de 23 ani.

Osamentele lui reci se voru redă pamentului mane, adeca la 11 Augustu a. c. 5 ore după amēdiadi în cimetierulu gr.-catholicu din locu după ritulu bisericeii gr.-catholice; era sacrificiulu pentru repaosulu nobilei spiritu se va celebră în capel'ă episcopēscă la 12 Aug. a. c. 7 ore demănētia, la cari solemnitati triste invitamu pre toti amicii, cunoscutii și binevoitorii lui. — În veci amintirea lui! Gherl'ă, la 10 Augustu 1879.

Georgiu Budu, Luis'ă Demianu n. Budu, Gavriilu Budu, frati cu familie. Georgiu Buday parochu-prot., Carolin'ă Buday vedua preotēsa, Mart'ă Buday protopopēsa, Joanu Buday not. și possessoru, Lenc'ă Budu preotēsa, unchiu și matusi cu familie, Corneliu Budu parochu, Titu Budu v. not. consis., Cecil'ă Budu n. Szabó, Otil'ă Budu preotēsa, Ros'ă Budu preotēsa, Gavriilu Szabó preotu, Victoru Géza Szabó, Eugeniu Szabó preotu, Joanu Szabó notariu veri cu famili'ă. Afini: Atanasiu Demianu prof. teol. Basiliu Gyenge protopopu. Vasiliu Ruscai parochu.

— (O școlă normală în caletoria.) Luni sēr'ă a sositu în Brasiovu, venindu dela Sacele directorulu școlēi normale (preparandi) din Barladu (Moldov'ă) d. Ioanu Popescu, care a întreprinsu cu școlarii sei, 80 la numeru, o caletoria în partile sudvestice ale Transilvaniei spre a studiă relațiunile economice s. a. de aci. D. Popescu cu școlarii sei, viitori invetatori satesci în Roman'ă, a aflatu primirea cea mai cordială. Toti au fostu incuati prin casele romane din orasiu și din suburbiulu Scheiu. Marti deminētia după unu scurtu repausu trup'ă a plecatu earasi spre a visită Zernescii și alte sate d'impregiuru, de unde se va întōrce vineri. Audimu, că d. Popescu are de cugetu a estinde calatori'ă s'ă de astadata pēna la Sibiu. Salutamu cu bucuria în mediuloculu nostru p'acești bravi tineri, cari se dedica nobilei misiuni a instruirei poporului țieranu din Roman'ă, felicitamu în deosebi pe bravulu și zelosulu loru directoru, care a avutu norocit'ă idea de a face, că invetiaceii sei se întrebuinteze vacantele într'unu modu atâtu de frumosu, bunu și folositoriu! („Gazet'a Transilv.“)

— (Unu nou procesu de pressa) va avea G. Baritiu în 3 Septembrie a. c. în calitatea sa de fostu redactoru alu fōiei „Transilvani'ă“, din cauza că în Nr. 23 din a. 1878 publicase documentele istorice dela 1849 care se vedu acolo.

Bibliografia romanēscă insocita de scurte recensuni.

(Urmare.)

— Din lucrările Academiei romane au esitu în lunile din urma și partea II din tomulu X alu Annaleloru sale. Acea parte sau secțiune II coprinde optu memoriale și dissertatiuni, anume:

1. Notiia despre bibliografi'ă Istriei și Dalmatiei de Vas. Allessandrescu-Urechia.

2. Notiuni relative la economi'ă sociale și la istori'ă civilisatiunei în Transilvani'ă, de Georgie Baritiu.

3. Dare de sama despre publicatiunea domnului Emile Legrand „Recueil de poèmes historiques en grec vulgaire, relatifs la Turquie et aux Principautés danubiennes, de V. A. Urechia.

4. Schitiă biografică asupra lui Eudoxiu Hormuzache și operele sale, de Dimitre A. Sturdza.

5. Recensiu și critică despre publicarea profesorului dr. Jung „Romanii și Români“ contra lui Roesler, de Vas. Maniu.

6. Memorialu asupra Numismaticēi de Dim. A. Sturdza.

7. Relatiuni despre localitățile din districtulu Romanati în Munteni'ă, memorabile pentru anticități și monumentele aflate pe acolo, de Alesandru J. Odobescu, cu mai multe Annexe.

8. Dare de sama asupra Cestionariului redactatu despre datinele (usulu, obiceiurile) juridice ale poporului romanescu satēnu, ținute din stravechime și practicate, fora judecatori și fora advocati inpusi.

La acestea materii atâtu de instructive, coprinse într'unu singuru volumu, publicate inse și separatu, se adaoșe mai în urma și memoriulu celu lungu alu d-lui Greg. G. Tocilescu titlatu:

— „Cercetari asupra popōraloru care au locuitu țierele romanesci de a stang'ă Dunarei (adeca în Daci'ă proprie, antică), mai înainte de cucerirea acestoru țiere de către imperatulu Traianu.“

— Din tom. XI alu Annaleloru academice pe anulu 1878 avemu de facia part. I în care se coprinde lucrările sesiunei anuale; așteptamu inse în celu mai scurtu timpu și partea II, mai voluminoșă, în care se coprinde memorii și dissertatiuni. Într'aceea mai avemu dela câțiva membrii ai academiei și anume dela cei din comisiunea lexicografică: Din operele principelui Dim. Cantemiru tom. V care coprinde 1. evenimentele familiilor de Domnitori Cantacusin și Brancoveanu. 2. Divanulu lumei cu întieptulu sau la gūdecata sufletului cu trupulu etc., tractatu filosoficu, scrisu în anii juniei. A esitu sub îngrijirea dlui G. Sionu în vol. 4º, la carei adaoșe și unu glossariu de cuvinte aflate în acelea scrieri, astadi neuitate în limb'ă noastră.

— Dioscoride și Luciu Apuleiu (botanică daco-getică) de Alexandru Papadopol-Calimachu, membru alu Academiei. Dissertatiune scurta, plină inse de o rară erudițiune.

— Catechismulu calvinescu inpusu bisericeii romanesci, edit. II din a. 1656, transcris, comentatu și insocitu de unu glossariu prin G. Baritiu.

Mai sunt alte cincii lucrări de a le membriloru Academiei, care se afla sub tipariu. Le vomu anunțiă și pe acelea, indatu-ce ne voru veni. (Va urmă.)

Invitare!

Acei domni cari au binevoitu a primi în comisiune exemplarie din „Darea de sēma“ despre procesulu de pressa alu lui G. Baritiu, sunt rogati cu tota onōrea, că se remita la adres'ă subscrisului, pretiulu pre langa subtragerea rabatului, sau exemplariile în natura. Sibiu, 15 Augustu 1879.

W. Krafft.

Preturiile cerealeloru

și altoru obiecte de traiu au fostu la

15 Augustu în Sibiu:

Grâu, după cualitati	1 hectolitru fl.	6.80—7.60
Grâu, amestecat	1 „ „	5.90—6.50
Secara	1 „ „	3.40—3.80
Papusiou	1 „ „	4.80—5.20
Ordiu	1 „ „	3.10
Ovesu	1 „ „	2.—2.50
Cartofi	1 „ „	1.25—1.55
Mazare	1 „ „	6.—6.50
Linte	1 „ „	9.—9.50
Fasole	1 „ „	5.50—6.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	30.—35.—
Untura (unsōre topita)	50 „ „	28.—28.50
Carne de vita	1 „ „	40.—42
Oua 10 de	1 „ „	—20

Cursulu moneteloru în val. austr.

Vien'ă, 14 Augustu.

Galbinii imperat. de aur	fl.	5.50 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.31 „
Imperialu rusescu	„	9.35 „
Moneta germană de 100 marce	„	57.25 „
Sovereigns englesi	„	12.— „
Lira turcēscă	„	10.58 „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	— „

Epilepsi'a

bōl'ă rea, nevoi'ă) o cureadă prin corependentia în scrisu mediculu specialistu Dr. Killisch, Dresd'ă (Neustadt). Esperientia mare, de orece au tractatu preste 11,000 casuri. (84) 2—4

UMRATH & COMP. in PRAG'A,

fabricanti de machine agricole (69) 17—20

se recomanda prin specialitățile lor, renumite prin executare loru fōrte solidă, ambletu usor, productivitate mare și treieratu curatu a

Machineloru loru de treieratu de mana și cu verteu

dela I pana la 8 poteri de cai seu boi atatu locomobile catu și stabile. Mai în colo fabricamu în marimi diferite și de o construcțiune probata:

Ciure pentru bucate, taiatōre de paie, mori pentru sdrobitu etc. etc.

Cataloge ilustrate în limbile patriei, se tramitu gratuitu și franco.